

**Адміністративне
судочинство. Процесуальні
документи. Практичний
коментар та зразки**

Для реалізації права на подання адміністративного позову необхідний ряд передумов. Під цим розуміється такі факти процесуального характеру, з наявністю або відсутністю яких процесуальний закон пов'язує виникнення права на звернення до адміністративного суду.

Відтак процедура захисту порушених прав і свобод осіб в адміністративному судочинстві носить складний характер, а тому запропонований до уваги читачів посібник має налаштувати широкий загал та допомогти здійснити необхідні заходи на захист порушених прав.

Нові процесуальні кодекси України, зокрема КАС, що були прийняті в ході реформи правосуддя, уніфікували правові питання та вимоги щодо процесуальних документів, які застосовуються у судовій практиці при здійсненні цивільного, господарського та адміністративного судочинства.

Таким чином, з одного боку уніфіковані підходи мали б спростити процедуру складання цих документів, з іншого ж боку новітні підходи йдуть у розріз з багаторічним досвідом і звичками, коли навіть професійні правники відчують деякий дискомфорт.

Отже, постає питання щодо узагальнення правових складових, що стосуються процесуальних документів, а також надання практичних порад через призму вимог чинного процесуального законодавства, перших практичних помилок і їх виправлень, набуття необхідного досвіду.

Цей практичний посібник покликаний перш за все визначити загальні правила складання процесуальних документів з визначенням їх черговості, строків подання та інших супутніх складових. Саме тому наголос буде зроблений на цьому, а не на якнайширшому охопленні конкретних правовідносин, які є предметом судового розгляду.

Такий підхід диктується ще і не в останню чергу змінами у правовому підході до питань представництва у суді. Як відомо, ці новації називають «адвокатською монополією». Хоча така назва не є достатньо коректною, але нема де правди діти — участь адвоката у судовому провадженні і його роль збільшені беспрецедентно для вітчизняного законодавства і судової практики.

При цьому, коли особа представляє у суді сама себе (сучасний інститут під назвою «самопредставництво»), то їй без практичних порад буде важко дотриматися вимог законодавства взагалі і суду у конкретній справі зокрема. Отже, це видання і розраховано на таких сміливців. Тім більше, що за вигадливою ініціативою законодавця є такі категорії справ, що не потребують обов'язкової участі адвоката. Відтак, відповідно у буде спокуса, заощаджуючи гроші, самотійно звертатися до суду.

Самі ж адвокати, за визначенням Конституції України, є носіями гарантованих державою належних правових знань, а тому взмозі надавати професійну правничу допомогу і без наших порад.

Таким чином наш посібник розрахований на широке коло читачів, які потребують практичних порад при зверенні до суду. Також посібник буде у нагоді правникам-початківцям та студентам юридичних факультетів.

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

АДВОКАТ — професійний практикуючий юрист, фізична особа, що здійснює діяльність у відповідності до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», надає незалежну професійну правничу допомогу фізичним особам (громадянам) та юридичним особам шляхом реалізації права в їх інтересах.

Адвокат є самозайнятою особою, що провадить незалежну професійну (адвокатську) діяльність, згідно зі ст. 14.1.226 Податкового кодексу України.

АДВОКАТУРА — як незалежна професійна спільнота осіб, що офіційно мають статус адвоката і займаються професійною адвокатською діяльністю, є невід’ємним фактором сучасної правової системи та основним недержавним інститутом захисту особистості, її прав і свобод.

За визначенням Конституції України адвокатура є невід’ємною складовою вітчизняного правосуддя.

АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ — у відповідності до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» основними видами адвокатської діяльності є:

— надання правової інформації, консультацій і роз’яснень з правових питань фізичним і юридичним особам, правовий супровід статутної діяльності юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, а також діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, держави;

— складення заяв, скарг, процесуальних та інших документів правового характеру;

— захист прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру, або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення;

— надання правничої допомоги свідку у кримінальному провадженні;

— представництво інтересів потерпілого під час розгляду справи про адміністративне правопорушення, прав і обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні;

— представництво інтересів фізичних і юридичних осіб у судах всіх інстанцій під час здійснення цивільного, господарського, адміністративного та конституційного судочинства, а також в інших державних органах, в органах місцевого самоврядування, в установах, організаціях і підприємствах;

— представництво інтересів фізичних і юридичних осіб, держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в іноземних, міжнародних судових органах;

— надання правової допомоги під час виконання та відбування кримінальних покарань.

Адвокат може здійснювати інші види адвокатської діяльності, які не заборонені законом. Адвокат здійснює свою діяльність як індивідуально (в якості самозайнятої особи), так й і у складі адвокатських об'єднань (адвокатські бюро та інші об'єднання адвокатів).

АДВОКАТСЬКИЙ ЗАПИТ — офіційне письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання необхідної інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту.

Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначає юридичний статус адвокатського запиту. вказаного Закону встановлює обов'язок для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, керівників підприємств, установ, організацій, громадських об'єднань, яким направлено адвокатський запит, надати повну відповідь **не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту**. Днем отримання запиту вважається день проставлення відмітки про одержання — у разі подання до канцелярії чи день надходження листа до установи/органу — у разі поштового відправлення.

Лише у разі, якщо адвокатський запит стосується надання значного обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, строк розгляду адвокатського запиту може бути продовжено до двадцяти робочих днів з обґрунтуванням причин такого продовження.

АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ — будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО — це сукупність правових норм, які регулюють суспільні відносини, що формуються під час забезпечення органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також в процесу державного і самоврядного управління в сферах соціально-економічного, адміністративно-політичного розвитку, а також охорони громадянського порядку.

АНАЛОГІЯ ЗАКОНУ — спосіб подолання прогалини в законодавстві шляхом застосування до неврегульованого конкретною нормою спірного відношення норми закону, що регулює подібні (схожі) відносини.

АНАЛОГІЯ ПРАВА — спосіб подолання прогалини в законодавстві шляхом застосування до неврегульованого конкретною нормою спірного відношення при відсутності норми, що регулює подібні відносини, загальних визначень і принципів права.

БЕЗОПЛАТНА ПЕРВИННА ПРАВОВА ДОПОМОГА — професійна правнича допомога, яка охоплює такі види правових послуг, як надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, складання заяв, скарг та інших документів правового характеру (**крім процесуальних!**), надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації. Надається така допомога у відповідності до Закону України «Про безоплатну правову допомогу».

Ця допомога надається кожній особі, тобто громадянам України, іноземцям, особам без громадянства, в тому числі біженцям, які перебувають під юрисдикцією України.

Можливість отримання безоплатної первинної правової допомоги здійснюється на базі громадських приймалень, що були створені при головних управліннях юстиції.

Їхня робота регламентована наказом Міністерства юстиції України від 21 вересня 2011 року № 3047/5 «Про затвердження Порядку роботи громадської приймальні з надання безоплатної первинної правової допомоги».

Для отримання безоплатної первинної правової допомоги необхідно надіслати або подати письмове звернення безпосередньо до приймальні. Таке звернення розглядається протягом 30 календарних днів, а у випадку, коли особа просить лише про надання правової інформації — протягом 15 календарних днів.

БЕЗОПЛАТНА ВТОРИННА ПРАВОВА ДОПОМОГА — професійна правнича допомога, яка включає захист від обвинувачення; здійснення представництва інтересів осіб в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складання документів процесуального характеру.

Безоплатну вторинну правову допомогу в сенсі Закону України «Про безоплатну правову допомогу» можуть отримати:

— малозабезпечені особи, тобто особи, середньомісячний сукупний дохід сім'ї якої нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, а також інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох прожиткових мінімумів для непрацевдатних осіб;

— діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, безпритульні діти, діти, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї;

— особи, до яких застосовано адміністративне затримання чи адміністративний арешт; підозрювані у вчиненні злочину особи, які затримані органами дізнання та слідства; особи, до яких як запобіжний захід обрано взяття під варту, та особи, у справах яких відповідно до положень Кримінально-процесуального кодексу України участь захисника є обов'язковою;

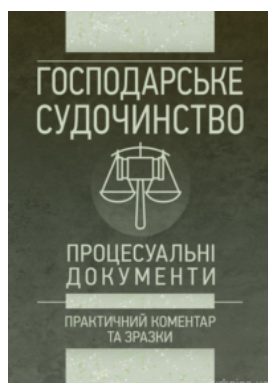
Зміст

Визначення основних юридичних термінів.....	5
1. Процесуальні документи. Загальна характеристика.....	20
2. Письмові заяви учасників судової справи у адміністратив- ному судочинстві. Загальні питання	24
3. Письмові заяви учасників справи у позовному провадженні адміністративного судочинства	25
Зразок позовної заяви за вимогами чинного кас	30
Відзив на позов.....	35
Зразок відзиву на позов структурного і методичного харак- теру	37
Зразок відзиву на позовну заяву.....	40
Відповідь на відзив. Заперечення на відповідь на відзив.....	43
Пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.....	44
Заяви з процесуальних питань.....	46
Зразок заяви про відведення судді	48
Зразок заяви про відкладення розгляду справи.....	49
Зразок клопотання про здійснення судового провадження в режимі відеоконференції.....	50
Зразок клопотання про ознайомлення з матеріалами справи	51
4. Процесуальні документи при оскарженні судових рішень у адміністративному судочинстві.....	52
Зразок апеляційної скарги.....	55
Відзив на апеляційну скаргу.....	58
Зразки заяв з інших і процесуальних питань.....	59
Зразок заяви про відкликання апеляційної скарги.....	59
Зразок заяви про розгляд справи у судовому засіданні.....	60
Зразок клопотання про надання дозволу на трансляцію су- дового засідання.....	61
Касаційне оскарження судових рішень.....	62
Зразок касаційної скарги на рішення суду першої інстанції та ухвалу апеляційного суду.....	67
Відзив на касаційну скаргу	73
Нормативна база.....	74
Кодекс адміністративного судочинства України.....	74
Закон України «Про судовий збір»	133
Указ Президента України «Про утворення місцевих адміні- стративних судів, затвердження їх мережі»	145

Книги, які можуть вас зацікавити

Цивільне судочинство.
Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки

Господарське судочинство.
Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки

Кодекс адміністративного судочинства України

Кримінальне судочинство.
Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки

Цивільний процесуальний кодекс України

Кодекс України про адміністративні правопорушення

Перейти до галузі права
Адміністративне право

[Перейти на сайт →](#)